

## 7. Karaburun Bilim Kongresi 06-09 Eylül 2012

### kapitalizmin kiskacında: doğa - toplum - teknoloji

Başvuru Sahiplerinin	Adı Soyadı	Çalıştığı/Öğrenim Gördüğü Kurum	Görevi	E-posta adresi
	M. Onur Çuvalcı	GF Proje Mühendislik	Proje mühendisi	onur_cuvalci@yahoo.de
	N. Göksun Özhan	Ankara Ün. İletişim Fakültesi	Doktora öğrencisi	goksunozhan@gmail.com

Çalışmanın Başlığı	Küba'da afet yönetimi
--------------------	-----------------------

ÖZET
<p>İnsanlığın doğaya mutlak olarak gücünü geçirdiğini hissettiği bir çağda yaşıyoruz. Başlangıçta karşısında acizlik çekilen doğayı şimdi ihtiyaçlara göre sınırsızca şekillendirmenin verdiği zafer sarhoşluğu, insanın da bağrından 'koptuğu' doğanın bir parçası olduğunu unutturuyor. Zaman zaman yaşanan büyük felaketler ise, pek çoklarının köşeye kısırılan doğanın kaçınılmaz intikamı olarak yorumlanıyor.</p> <p>İlk anda kulağa makul gelebilecek olan bu düşünce, geniş halk kitlelerinin dünyaya egemen olan sistem tarafından yeterince önemsenmeyerek 'kaderlerine' terk edildiği gerçeğini gözden kaçırmamıza sebep olabilir. İnsanlığın 'ilerlemesinin', daha çok tüketmesinin faturasının birkaç yılda bir yaşanan felaketlerde ölen insanlara çıkmasını bir tür ilahi adalet olarak yorumlamak, başka türlü bir dünya kurgusunu gündem dışı tutmaya yarıyor olabilir. Dünyanın genel manzarasına aykırı duran küçük ama çok çarpıcı bir örnek var, bizlere bunun böyle olabileceğini düşündüren.</p> <p>Birleşmiş Milletler Doğal Felaketler Yardım Ofisi'ne göre en az 10 kişinin hayatını kaybettiği veya 1 milyon \$ kayba sebep olan felaketler afet olarak tanımlanmaktadır. Sözü geçen kıstaslar düşünüldüğünde Küba her yıl en az iki veya üç afet ile yüzleşmektedir (Sims ve Vogelmann, 2002). Bu afetler kasırgalar, toprak kayması, tayfunlar, depremler ve volkanik faaliyetler sonucu olup yerleşim alanlarında ve tarımsal bölgelerde büyük hasarlara sebep olmaktadır. Yaşamsal, mülki, sosyal, tarımsal ve ekonomik tahribatlara neden olan doğal felaketler, özellikle altyapı sıkıntısı yaşayan ve büyük ölçeklerde ekonomiye sahip olmayan ülkelerde büyük yıkımlar doğurmaktadır. 11 milyon nüfusa sahip Küba Cumhuriyeti ekonomisinin ABD ablukasını nedeniyle her yıl milyonlarca dolar kayıp verdiği gerçeğinden hareket edecek olursak tahribatın büyüklüğü daha iyi anlaşılacaktır.</p> <p>2005'te Karayip Denizi ve Meksika Körfezi'nde meydana gelen ve Atlantik Havzası'nda yaşanan en şiddetli tropik siklon olarak kayıtlara geçen Wilma Kasırgası, bölge ülkelerinde çok sayıda can kaybına yol açarken (Haiti'de 12, Jamaika'da 2, Meksika'da 8 ve Florida'da 5 ölü) kasırganın güneyinden başlayarak tüm batı kıyılarını yalayarak kuzeyine geçtiği Küba, tek vatandaşını dahi</p>

## **7. Karaburun Bilim Kongresi** **06-09 Eylül 2012**

### **kapitalizmin kiskacında: doğa - toplum - teknoloji**

kaybetmeden bu felaketi atlattı (Gorry, 2005).

Küba'nın kısıtlı kaynaklarına karşın afet yönetiminde gösterdiği başarı, dünya çapında örnek gösterilmektedir. Birleşmiş Milletler Uluslararası Doğal Felaketleri Azaltmak için Strateji Hazırlama Bölümü Başkanı Salvano Briceño, “Küba'nın gösterdiği yol, benzer ekonomik koşullara sahip diğer ülkelere, ve hatta daha fazla kaynakları olup da vatandaşlarını Küba kadar iyi koruyamayan ülkelerde kolaylıkla uygulanabilir” diyerek adayı örnek göstermiştir (Gorry, 2004).

Bilindiği gibi 2004'te meydana gelen Ivan Kasırgası sırasında ABD'de 52 kişi hayatını kaybederken Küba'da tek bir can kaybı dahi yaşanmamıştır. Peki bir dünya gücünün yapamadığını Küba kısıtlı kaynaklarıyla nasıl başarmıştır? Oxfam America, “Küba'dan Risk Azaltımı Dersleri” başlıklı raporunda Küba'nın konutları zamanında tahliye ederek hayat kurtarmadaki başarısını “hükümet yönetiminde yürütülen etkili bir afetlere hazırlıklılık modeli” olarak nitelemiştir.

Küba Cumhuriyeti afetlerle başa çıkmada, evrensel boyutlarda kabul görmüş başlıkları sosyalist pratik çerçevesinde uygulamaya geçirmektedir. Merkezi karar mekanizmaları, ulusal birlik vurgusu, bilim insanlarının afet yönetimine katılımı, kamu yönetimlerinin üstlendiği aktif roller, yardım mekanizmalarının mobilizasyonu ve sosyal çevrelerin üzerine düşen görevleri yerine getirmesi yoluyla halka yayılmakta ve uygulanmaktadır (Sims ve Vogelmann, 2002).

Küba'nın afet yönetimindeki başarısı, sözkonusu doğal afetler ne denli amansız ve şiddetli olursa olsun, insan hayatının korunmasının ileri teknolojiler ve dev bütçelerden ziyade bu yönde bir kararlılık ve aynı doğrultuda titizlikle uygulanacak basit önlemlere bağlı olduğunu ortaya koymaktadır. Sunulacak bildiride Küba'nın afet yönetimi süreçleri teknik ve toplumsal yönleriyle ele alınacaktır.

#### **TEMEL KAYNAKÇA**

Gorry, Conner (2004), “UN Lauds Cuba as Model of Hurricane Preparedness”, *EDICC Review*, Vol. VI, No 1, Oct 2004. (s.9-10)

Gorry, Conner (2005), “Hurricane Wilma: Living to Tell the Tale”, *MEDICC Review*, Vol. VII, No. 9 November/December 2005.

Reed, Gail A. (2004), "Cuban Medical Teams in Global Disaster Relief", Medical Education Cooperation with Cuba (MEDDIC) Review International Cooperation Report.

Sims, Holly ve Vogelmann, Kevin (2002), “Popular Mobilization and Disaster Management In Cuba”, *Wiley Inter Science*